

Verlag

Programmaraad Bodembeheer

Datum: 3 juni 2019
Tijd: 9.30 - 12.30 uur
Plaats: RWS, Croeselaan 15, Utrecht

Aanwezig:

Jos Theeuwen – voorzitter
Thom Maas - RWS Bodem+
Ronny Huls – VKB
Jan Fokkens - VNO-NCW
Marjon Verhoeven – KOBO-HBO
René Zijlstra – Rijksvastgoedbedrijf

Hans Boer – VA
Otto Feenstra – BOG
Martin Bloemendal – BodemenergieNL
Henk Koster – SIKB
Annelies de Graaf (secretaris) - SIKB

Afwezig:

Marc Langenhuijsen - Omgevingsdiensten Joop Jansen – NVPG, Bouwend NI

**Actie
door:**

1. Opening en vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Gesprek met delegatie van het SIKB-bestuur

Op uitnodiging van de Programmaraad Bodembeheer zijn Arie Deelen, Edwin van der Wel en Laurant Bakker namens het SIKB-bestuur aanwezig, om het advies van de programmaraad van 20 maart 2019 m.b.t. de governance en besluitvorming voor bodembeheer binnen SIKB te bespreken.

Vragen van het bestuur naar aanleiding van de notitie zijn: Wat ziet de programmaraad gebeuren? Waardoor lopen zaken vast? Zijn het vastzittende discussies of nieuwe discussies? En waar moeten we de scherpste vinden in zaken die vast zitten: in het bestuur of elders?

Op basis van de toelichting door de programmaraad wordt gezamenlijk geanalyseerd hoe het kan dat sommige zaken niet verder komen en wat er nodig is om de besluitvorming vlot te trekken. Er is daarbij gesproken over twee voorbeelden uit de notitie en over de rolverdeling tussen van Programmaraad Bodembeheer, bestuur en CCvD Bodembeheer en het functioneren van deze groepen.

Uit het gesprek worden gezamenlijk de volgende conclusies getrokken:

- Het speelveld is veranderd, SIKB heeft niet meer de lead zoals bij de inwerking treding van Kwalibo. De invloed van I&W, IL&T en RvA op de scope, inhoud en werking van de SIKB-schema's is sterker geworden.
- Het CCvD Bodembeheer opereert momenteel breder dan beoogd: de rol van het CCvD Bodembeheer is het inhoudelijk toetsen van SIKB-documenten. Beleidsbeslissingen zijn niet aan het CCvD.
- De SIKB-organisatie heeft meer daadkracht nodig om in staat te zijn om pro-actief te reageren op ontwikkelingen, en daarmee het stelsel zodanig te laten functioneren dat het goed inspeelt op de actuele behoeften (technisch-inhoudelijk en politiek-

maatschappelijk). Dit vereist meer eigenaarschap van het bestuur voor onderwerpen die van belang zijn voor het functioneren en de maatschappelijke waardering van het stelsel van kwaliteitsborging voor bodembeheer.

Vervolgafpraak:

In de bestuursvergadering op 27 juni as. zal Henk Koster naar aanleiding van een eerder verzoek van het bestuur een notitie over de governance van SIKB inbrengen. De gevoerde discussie is hiervoor verrijkend.

Henk Koster staat open voor input hiervoor vanuit de Programmaraad Bodembeheer, in de vorm van een gesprek met een delegatie van de programmaraad, bij voorkeur voor de zomer. Hiervoor zal een delegatie van de programmaraad worden uitgenodigd.

HKo
AndG

3. Relatie NEN- en SIKB-documenten

In de vergadering van 9 oktober 2017 heeft de Programmaraad Bodembeheer verkennend gesproken over de gewenste relatie tussen de NEN-normen en SIKB-schema's voor bodembeheer.

Destijds werd afgesproken om dit onderwerp in 2018 nader te bespreken, en ter voorbereiding daarop een knelpunten-analyse uit te (laten) voeren. Wegens andere prioriteiten heeft agendering van dit onderwerp niet plaatsgevonden in 2018. Ook de beoogde knelpunten-analyse is niet uitgevoerd tot op heden.

De vraagstelling voor de bespreking is:

- Hoe is de samenhang tussen de NEN-normen en SIKB-richtlijnen?
- Hoe verloopt de samenwerking tussen NEN en SIKB?
- Wat wil de Programmaraad Bodembeheer met dit onderwerp?

Samenhang tussen NEN-normen en SIKB-documenten bodembeheer:

Het is goed om scherp te krijgen wat in de NEN-normen en wat in SIKB-documenten wordt geregeld. Voor milieuhygiënisch bodemonderzoek zou de scheiding tussen strategie (hoort in de NEN-normen voor bodemonderzoek) en uitvoering (hoort in de BRL-en voor bodemonderzoek) helder moeten zijn. In praktijk is dit niet eenduidig toegepast: protocol 2018 geeft veel strategie, en NEN 5740 geeft veel werkvoorschriften. Dat zou niet moeten. Het is niet voor iedereen duidelijk of via een NEN-norm de kwaliteit van medewerkers afdwingbaar te maken is. Dit is wel het geval indien de NEN-norm onderdeel is van een accreditatiesysteem.

Het beeld is dat de afwijkingsruimte verschilt: afwijken van de eisen mag niet bij SIKB-protocollen, dit mag wel bij NEN-normen (indien de afwijking voldoet aan de beschreven afwijkingsruimte in de NEN-norm).

Henk Koster geeft aan dat het mogelijk is om in beeld te brengen wat het verschil is, wanneer je het één en wanneer je het ander regelt, en hoe het samen hangt met de erkenning. Dat kan SIKB samen met NEN in beeld brengen.

Jan Fokkens geeft aan dat het opdrachtgevend bedrijfsleven voorkeur heeft voor Europese richtlijnen (NEN-ISO-normen). Ze zien SIKB als een marktbeschermingsclub. Opdrachtgevers willen vrij zijn om eigen adviesbureau te kiezen, ze hebben daarbij niets met een BRL.

Inhoudelijke knelpunten m.b.t. de samenhang zijn/waren:

In SIKB-protocollen wordt soms verwezen naar hele NEN-normen, terwijl eigenlijk bedoeld wordt om een beperkt aantal voorschriften uit een NEN-norm voor te schrijven.

Er zitten/zaten soms tegenstrijdigheden tussen NEN-normen en SIKB-protocollen. Bij protocol 2018 (veldwerk asbestonderzoek bodem) was dat in het verleden het geval.

Samenwerking NEN-SIKB:

De leden van de programmaraad geven aan dat er een tijd geweest is dat SIKB en NEN het eigen werkveld afbakenden. Maar dat kan niet omdat je overlappend bezig bent.

De programmaraad is van mening dat onderlinge concurrentie tussen SIKB en NEN vermeden moet worden.

Henk Koster geeft aan dat de samenwerking tussen NEN en SIKB constructief verloopt. Operationeel zijn er allerlei dwarsverbanden. Mensen van het programmabureau van SIKB zitten in NEN-commissies. Henk heeft periodiek afstemmingsoverleg met NEN.

Geconcludeerd wordt dat er nu geen concrete aanleiding tot vervolgacties vanuit de Programmaraad bodembeheer. Afgesproken wordt om over een jaar nog eens bekijken hoe de vlag erbij hangt.

4. Voorbereiding advies nieuwe meettechnieken

Tijdens de vergadering van de programmaraad van 10 december 2018 is besloten om een signaal aan het bestuur af te geven over nieuwe meettechnieken. De programmaraad constateerde destijds: We werken al vele jaren met nieuwe meettechnieken werken bij bodemonderzoek, zonder dat de kwaliteitszorg daarbij is geregeld. De Programmaraad maakt zich ernstige zorgen over dat er geen actie wordt genomen.

De volgende vraagstelling ligt voor, met als doel de voorbereiding van een advies aan het bestuur:

- Is de programmaraad van mening dat bewezen nieuwe meettechnieken aan de BRL's voor bodemonderzoek moeten worden toegevoegd aan de BRL-en voor bodemonderzoek, zodat de uitvoering van dergelijke metingen onder de erkenningsregeling gaat vallen?
- Of is de programmaraad voorstander van het aanbieden vrijwillige handreikingen met aanwijzingen voor het gebruik van bewezen meettechnieken bij bodemonderzoek, door hier vrijwillige handreikingen uit te geven?

Bij bespreking van het overzicht van de voorgeschiedenis constateert de programmaraad het volgende:

In verleden zou er een nieuwe BRL met een groot aantal nieuwe meettechnieken komen, maar destijds waren maar 2 of 3 partijen die daarmee konden werken. Inmiddels zijn er veel technieken die veel gangbaarder zijn geworden. Doordat deze technieken niet onder de erkenningsregeling vallen zijn we aan het verspillen: we gebruiken de nieuwe technieken omdat ze veel meer inzicht opleveren, maar doen ook nog referentiemetingen omdat dit juridisch noodzakelijk is.

Mogelijk speelt marktbescherming ook nu nog een rol in de standpunten van partijen.

Daarnaast lijken er ook misverstanden te zijn over de consequenties van toevoeging van de technieken voor het toezicht door IL&T.

Conclusies voor advies aan bestuur:

Handreikingen zijn niet toereikend, want deze zijn voor bevoegde gezagen onvoldoende om besluiten op te baseren (art. 21 lid 1 van het Besluit bodemkwaliteit). Als de prestatiekenmerken van de meettechnieken voldoen, moeten bevoegde gezagen de meetresultaten kunnen gebruiken voor de beschikking/beoordeling melding.

De programmaraad concludeert dat het gewenst is om bewezen nieuwe meettechnieken, waarmee kan worden voldaan aan de gestelde nauwkeurigheidseisen, toe te voegen aan bestaande BRL-en voor bodemonderzoek. Borging van de toegepaste technieken moet primair op prestatiekenmerken plaatsvinden. Het is aan het veldwerkbureau/adviesbureau om aan te tonen dat ze aan de nauwkeurigheidseisen voldoen. Daarom is het wenselijk om voor de technieken een kalibratiesysteem voor te schrijven dat makkelijk toepasbaar in het veld. Het is wenselijk om de eisen aan metingen in protocollen zodanig te formuleren, dat je deze niet 'dichttimmer' voor nieuwe meettechnieken die op de markt komen. Door procespunten met eisen vast te leggen, zijn de eisen ook innovatie-proof. Een actuele vraag is bijvoorbeeld of inmeten van depots met behulp van drones; dit moet mogelijk zijn als dat voldoende nauwkeurige metingen oplevert.

Op basis van de bespreking zal een advies voor het bestuur worden opgesteld. De concepttekst van het advies zal voor reactie aan de programmaraad worden voorgelegd.

AndG
JT

5. Concept-brief aan Staatssecretaris problematiek opkomende stoffen

Tijdens de vergadering van programmaraad op 11 maart 2019 heeft de Programmaraad geconcludeerd dat het wenselijk is om vanuit SIKB een brief te sturen aan de Staatssecretaris, met het verzoek om regie te nemen voor een handelingskader voor opkomende stoffen.

In de tussentijd zijn er veel ontwikkelingen: het voorlopig Handelingskader PFAS wordt naar verwachting begin juni 2019 gepubliceerd. Hierin staat ook dat grond/bagger met PFAS niet in diepe plassen mag worden toegepast. Het ministerie heeft aangekondigd om in 2020 een definitief Handelingskader voor alle Zeer Zorgwekkende Stoffen te publiceren. De klankbordgroep daarvoor wordt nu samengesteld.

Hans Boer geeft aan dat de nieuwe hergebruiksnorm voor PFAS niet consistent is met de grondwaternorm. De reinigingsbranche zal grond niet innemen als er gevaar is voor overschrijding van de grondwaternorm. Het is nog niet duidelijk hoe dit geregeld is in het tijdelijk Handelingskader voor PFAS.

De programmaraad concludeert dat het gezien de recente ontwikkelingen niet langer wenselijk is om een brief aan de staatssecretaris te sturen.

Afgesproken wordt dat de programmaraad de verdere stukken vanuit het Rijk zal volgen en op decentrale afwijkingmogelijkheden en kwaliteitsborgingsaspecten zal bezien.

JT
AndG

6. Actualiteiten

1. Informatie uit het SIKB-bestuur.

Afgelopen vergadering was vergadering met voorzitters van de gremia, daarmee lopende zaken doorgenomen. Gesproken over samenstelling van CCvD Archeologie, heeft ook relatie met algemene gedachtenvorming over governance SIKB.

Notitie maatschappelijke opgaven en SIKB n.a.v. een vraag vanuit bestuur met voorzitters in 2018. Duurzame energie, klimaatadaptatie, circulaire economie → relatie met SIKB-

documenten. De versie van na bespreking in het bestuur op 27 juni as. zal geagendeerd worden in de vergadering van de programmaraad bodembeheer op 7 oktober as.

AndG

2. Impactanalyse Omgevingswet en vervolg:

De programmaraad bodembeheer constateert dat het goed is dat dit rapport gemaakt is. Henk Koster meldt dat het programmabureau een procesplan heeft opgesteld voor doorvoering van de benodigde wijzigingen in de erkenningsplichtige schema's. Hiervoor moeten de teksten eind 2019 in ontwerp door CCvD worden vastgesteld. De BC's en penvoerders worden nu in- en aangesteld. Waar het beperkte wijzigingen betreft zal het programmabureau de wijzigingen doorvoeren en zullen de secties de concept-teksten beoordelen.

AndG

Besloten wordt dat geen nadere bespreking in de programmaraad nodig is. De programmaraad wil wel de voortgang volgen.

HKo

3. Stand van zaken vervolgesprekken Verkenning wensen verbetering BRL 1000, 2000 en 6000: Verdiepende gesprekken zijn/worden gepland.

4. Harmonisatie competentie-eisen bodembeheer:

De programmaraad geeft mee om voor competenties te overwegen om hier een apart document voor te maken. De functies en verantwoordelijkheden blijven daarbij in de richtlijnen. Marjon Verhoeven reageert nog op de notitie richting Annelies de Graaf.

MV

7. Concept-verslag 6 maart 2019

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Alle actiepunten zijn uitgevoerd of in uitvoering.

Naar aanleiding van:

Pag. 2: Het rapport van de 'Inventarisatie wensen vervolgoers kwaliteitsborging bodemonderzoek', dat Tauw in opdracht SIKB heeft opgesteld, wordt als input meegenomen bij de Beleidsevaluatie Kwalibo. Jos Theeuwen vraagt wie dit bewaakt. Henk Koster geeft aan dat hij dit bewaakt, via de periodieke overleggen hierover met Willem Kattenberg van I&W.

HKo

8. Rondvraag

Geen gebruik van gemaakt.

9. Sluiting

Jos Theeuwen dankt iedereen voor de bijdrage en sluit de vergadering.

Vergaderschema 2019:

maandag 18 februari 2019 Evaluatie Programmaraad Bodembeheer	12.00 – 14.00 uur	De Witte Vosch, Utrecht
maandag 11 maart 2019	9.30 – 12.30 uur	RIVM Bilthoven
maandag 3 juni 2019	9.30 - 12.30 uur	RWS, Croeslaan 15, Utrecht
donderdag 26 september 2019 (jaarcongres)	9.30 – 16.00 uur	Congrescentrum 1931, Den Bosch
maandag 7 oktober 2019	9.30 – 12.30 uur	RWS, Croeselaan 15, Utrecht
maandag 9 december 2019	9.30 – 12.30 uur	RWS, Croeselaan 15

Jaarkalender Programmaraad Bodembeheer 2019

Onderwerpen die in 2019 geagendeerd worden zijn:

Kennis van kwaliteit in bodembeheer

- Relatie NEN-SIKB-documenten;
- Innovatie (vervolg bespreking 8 oktober 2018);
- Evaluatie functioneren Programmaraad Bodembeheer (18-2-2019);
- Vervolgstappen inventarisatie wensen vervolgkoers BRL 1000, 2000 en 6000;
- Beleidsverkenning Kwalibo van het Ministerie van I&W (11 maart 2019);
- Impact-analyse Omgevingswet en vervolgacties;
- Jaarplan SIKB 2020 (tijdig in het jaar agenderen: 7 oktober 2019)